

bruges til Kirkerne's Vedligeholdelse. Det kan lige saa godt være Halvdelen, indrømmer jeg; jeg tror, intet Menneske kan angive dette Beløb; enhver kan kun have sit Indtryk efter de enkelte Kirker, han kender. Men jeg tror ikke, at der foreligger noget som helst Materiale, hvorefter man kan danne sig en sikrere Beregning. Jeg er imidlertid gaaet ud fra, at det omtrent er en Tredjedel, der gaar med til disse Ydelser, som paaliggende Selvejere af Tienden. Tabet ved Indløsningen af disse med det femtendobbelte vil udgøre 2½ Million. Altsaa vil det hele, der tabes i Henhold til denne Lov eller med andre Ord det hele, der vindes for Tiendehyerne, blive 56 Millioner, for de Tiendehyere, der ikke selv eje deres Tiende, og 2½ Mill., der vindes for dem, der selv eje deres Tiende. Man kan med Hensyn til dette samlede Beløb paa over 58½ Mill. Kr. spørge, hvorledes det fordeler sig imellem Statskassen og de private Tiendejere. Efter de omhyggelige Udregninger, jeg har foretaget, stiller det sig omtrent saaledes, at de 20 Millioner ville kunne regnes som Tab for Tiendejerne og de 38½ som Tab for Statskassen. Jeg vil dog henstille, om en saadan Afløsning af Tienden har en saadan Interesse for Almenheden, at det vil være rimeligt for Statskassen at anvende et Beløb af 38½ Mill. Kr. herpaa. I mine Beregninger er det alt sammen opgjort paa Kapitalfod, saaledes, at Udgiften for Statskassen i Anledning af Tiendens Afløsning altsaa aarlig vilde blive 4 pCt. af disse 38½ Mill. Derfor ærede Medlemmer skulde have studset over dette Tal, vil jeg gøre opmærksom paa, at Statskassens Tab for Præstetiendens Vedkommende alene vil udgøre 24 Millioner, altsaa omtrent 1 Million om Aaret. Det ligger deri, at naar de 25 Aar ere forløbne, maa Statskassen uden noget som helst Bedrøvelse afholde alle de Udgifter til Gejstlighedens Lønninger, som nu dækkes ved Tienden. Og hvad har den faaet for det? Den har faaet det derfor, at den nu i 25 Aar har oppebaaret Præstetienden. Men Forskellen mellem den vedvarende Oppebæring af disse godt og vel 2½ Mill. Kr. og det nu at oppebære dem i 25 Aar udgør 24 Millioner. Det er et meget underordnet Punkt; men jeg vil dog, for saa vidt man vil efterregne de Resultater af Beregningen, som jeg her har omtalt, gøre opmærksom paa, at jeg ikke har taget Degnetienden med. Jeg ser ikke, at den er nævnt i Lovforslaget, saa jeg er uvidende om, hvorvidt Meningen har været, om den skulde afløses eller ikke afløses. Der staar ganske vist i Lovforslaget, at Godtgørelse til Gejstligheden for Afsvaret

af Tienden, Vedligeholdelsen af Kirkerne o. s. v. overtages af Statskassen; men hvorvidt den ærede Forslagsstiller har regnet Degnene med til Gejstligheden, ved jeg ikke; de ere ikke nævnte der. Det er imidlertid ikke alene fra denne Side set, at det i mine Tanker er et aldeles uforholdsmæssigt Offer, der fordres af Statskassen ved denne Afløsning, at jeg som Finansminister maa gøre Indvendinger mod Lovforslaget. Lovforslaget vil jo foranledige, at der paa en Gang bliver udstedt en stor Masse af Statsobligationer. Jeg antager ikke, at Meningen er den — og det kan det jo ikke være, efter hvad Forslagsstilleren sagde — at der skal udstedes Obligationer for Præstetiendens Vedkommende; men alene det Beløb af Obligationer, som vil blive udfordret for paa een Gang at dække det 20-dobbelte af Konge- og Kirketiendens Nettoværdi, vil blive kolossalt stort; og jeg behøver næppe at gøre opmærksom paa, hvor betænkeligt det er, at man paa een Gang kaster store Masser af Statspapirer ud paa Markedet. Ganske vist vil en Del af disse Beløb slet ikke komme paa Markedet, for saa vidt Kongetienden og Kirketienden tilhøre offentlige Stiftelser og lignende Institutioner, hvor man maa gaa ud fra, at de slet ikke ville fremkomme til Salg. Endvidere er det ogsaa, som jeg bemærkede før, overvejende sandsynligt, at en stor Del af disse Obligationer, der komme i privat Eje, ikke med det samme blive til privat Disposition, idet Kreditorerne, i det hele taget de, der have faste Rettigheder i en Ejendom, kunne lægge Bånd paa Obligationerne; men det turde nok hænde netop i disse Tider, vi leve i, under de trykkede økonomiske Forhold, at en overvejende Del af det, som bliver tilbage, virkelig kommer til de private Tiendejeres fri Disposition, og at en overvejende Del deraf vil blive kastet ind paa Markedet; dermed kan man ikke være tjent. Hvorvidt vedkommende kunne være tjente med at afhænde deres Papirer til en lavere Kurs bliver deres egen Sag; men vi maa huske paa, at Kursen paa Statspapirer har Interesse for mange flere end dem, der sælge eller købe dem, idet Kursen paa vore Statspapirer væsentlig er medbestemmende for Kursen paa den langt, langt større Mængde Kreditpapirer, private Papirer, der ere fremme; og at vi ikke kunne være tjente dermed er klart, idet hver Procent, som Kursen bliver trykket paa disse, repræsenterer ganske overordentlig store Tab for Landet. Ganske allet fra de principielle Indvendinger, som min ærede Kollega har gjort imod det, maa jeg som Finansminister gøre meget